

FORLOVELSEN

Den uheldige prinsesse

Den russiske tronfølger, storfyrst Nikolaj Aleksandrovitj havde nogle uger i september og oktober måned 1864 opholdt sig i København og friet til den danske prinsesse Dagmar. Han boede med følge i legationen. For Dagmar var der romantik i luften, men lykken var kort. Baron Wrangel måtte i april 1865 møde på hovedbanegården i København for at afsende prinsessen med tog til Nice, hvor tronfølgeren lå for døden. Maj 1865 deltog Wrangel ved krydseren Aleksander Nevskijs forbisjning i København. Skibet sejlede den afdøde storfyrste hjem til Skt. Petersborg, eskorteret af en række udenlandske flådeskibe.

Prinsesse Dagmar stod tilbage med en brudt forlovelse, på vej til at blive ortodoks og uvillig til at indgå en ny forlovelse. Den nye tronfølger, Aleksander ville giftes med prinsesse Mestjerskaja, en hofdame. Prinsesse Dagmar havde planlagt det nu aflyste bryllups detaljer. Brudekjolen var bestilt. En pertekæde blev returneret. Ærkebiskop Pauli havde tilbudt sin assistance hvis Dagmar følte sjælekvaler ved at konvertere. Det danske kongehus forsøgte overtalelse med en beretning om danske prinsesser der var konverteret og gift i udlandet. Prinsesse Dagmar anlagde sorg. I oktober 1865 blev prinsessen meget syg. Det russiske eventyr var sørgeligt endt. Det blev sommer 1866, før de russiske storfyrster vendte tilbage til København.

Dostojevskij og storfyrst Aleksander

Dostojevskij fik efterhånden et personligt forhold til flere medlemmer af Romanov familien. Tronfølgeren, storfyrst Aleksander møder vi først i Dostojevskijs breve i slutningen af 1860'erne. Dostojevskij så, hvordan Aleksander "... næsten (havde) gjort mere for Rusland end alle sine forgængere tilsammen ...", og at den kærlighed og støtte han fik som tronfølger, var det fundament som "den russiske bevægelse, hele Ruslands genfødsel" hvilede på i fremtiden. Tronfølgeren Aleksander havde altid været interesseret i Dostojevskijs forfatterskab. Da han i begyndelsen af 1873 læste "Onde ånder", diskuterede han med sin lærer Konstantin Pobedonostzev, om Dostojevskijs syn på de akutte

problemer i Rusland som romanen omfattede. Dostojevskij sammenfattede sine betragtninger i et brev og sendte storfyrst Aleksander et gaveeksemplar. Aleksander

Storfyrst Aleksander og prinsesse Dagmar fotografert i anledning af deres forlovelse, 1866. Det Kongelige Bibliotek.

havde yderligere læst "Forbrydelse og straf", og anbefalet den til sin kreds, ligesom Dostojevskij fra 1876 hver måned fremover sendte tronfølgeren afsnittene af "En forfatters dagbog". Dostojevskij og Aleksander mødte først hinanden personligt en måned inden forfatterens død, på initiativ af Maria Fjodorovna, den danske prinsesse Dagmar. Dagen efter Dostojevskijs død (28. januar/9. februar 1881) skrev tronfølgeren: "... Jeg er meget, meget ked af, at Dostojevskij er død, det er et stort tab, og der er overhovedet ingen der kan erstatte ham ...".

Dostojevskij og prinsesse Dagmar

I sine sidste leveår nød Dostojevskij stor popularitet med oplæsninger af sine værker ved litterære soiréer, han blev med datteren Ljubovs ord "afte-nens lokkemad". I april 1880 blev Dostojevskij inviteret til Skt. Georgs søstrenes selskabs velgørenhedsaften, hvor Maria Fjodorovna var til stede. Dostojevskij læste kapitlet fra "Brodrerne Karamazov", hvor munken Zosima modtager nogle fattige bondekoner, hvoraf en har mistet sin treårige søn.

Dostojevskij lagde så megen smerte og følelse i den fattige moders sorg og fortælling, at alle der var til stede, blev dybt rystet og brast i gråd. Det blev ved

denne lejlighed ikke til en samtale imellem Dostojevskij og Maria Fjodorovna, da et arrangeret personligt møde ikke

fandt sted som planlagt. Ved en senere soiré hos storfyrstinden, læste Dostojevskij igen munken Zosimas bekendelser fra "Brodrerne Karamazov" og derefter "Drengen til juletræsfeest hos Kristus", hvis skrakkelige historie om en lille dreng fik store tårer til at løbe ned af storfyrstindens kinder. Et sidste privat møde imellem Dostojevskij og Maria Fjodorovna fandt sted i begyndelsen af januar 1881 ved en aften i Det litterære selskab. Dostojevskij blev denne gang inviteret ind i "privat", og de to talte længe sammen.

Prinsesse Dagmar - den russiske storfyrstinde Maria Fjodorovna med tre af sine børn, 1876. Det Kongelige Bibliotek.

Dødsby i det gamle Moskva, 1865.

Et gælbekendelse

... Det russiske hof har for nylig gjort en udflugt til Ilinskoje, et slot som skal ligge i en særdeles smuk egn ved Moskvas bredder. Opholdet i Ilinskoje har givet den nuværende tronfølger en lejlighed til på ganske egen måde af vinde Moskvas befolkning ved sin ånds nærværelse. På gaden blev han, som altid, hist af en uhyre mængde mennesker (...). Da blev pludselig hestene sky og begyndte at løbe løbsk. Køjseren sagde nu til sønnen, at han skulle tage fat med i tommerne, og dette gjorde han med et så heldigt udfald, at hestene meget hurtigt blev standsede ...

Flyvehesten, lørdag d. 21. oktober - den niende dag Dostojevskij var i København